

**Városlőd Község Önkormányzat Képviselő-testületének
9/1998 (XII.15.) Ökr.sz. rendelete
a közművelődés helyi szabályairól**

**A rendelet kihirdetve: 1998. december 16-án
Rendelet száma: 9/1998 (XII.15.)**

Városlőd Község Önkormányzat Képviselő-testülete – a többször módosított – 1990. évi LXV. törvény 16.§ (1) bekezdésében és a kulturális javak védelméről és a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény 77.§-ában kapott felhatalmazás alapján a helyi közművelődésről az alábbi önkormányzati rendeletet alkotja.

I. fejezet

Általános rendelkezések

1.§

- (1) A rendelet hatálya kiterjed Városlőd Község Közigazgatási területén a közművelődésben résztvevő valamennyi természetes és jogi személyre.
- (2) A közművelődéshez való jog gyakorlása közérdek. A közművelődési tevékenység támogatása közcél.
- (3) Városlőd Község Önkormányzat kötelező feladata a helyi közművelődési tevékenység biztosítása. Az önkormányzat, mint a helyi kulturális intézmények fenntartója biztosítja, hogy a lakosság megfelelő rendszerességgel és időtartamban vehesse igénybe a Művelődési Házat és a községi könyvtárat.
- (4) A helyi közművelődés egészét Városlődön működő valamennyi művelődéshez kapcsolódó intézmény (könyvtár, Ifjúsági Tábor, civil szerveződések), valamint a Művelődési Ház tevékenysége képezi.
- (5) A rendelet ösztönzi Városlőd polgárainak művelődési igényeit, segíti önszerveződési formáit, tiszteli és támogatja a hagyományokat, és a hagyományélesztő kezdeményezéseket, a település múltját, jelenét feltáró és dokumentáló honismereti tevékenységet, esélyegyenlőséget teremt arra, hogy valamennyi lakos művelődjön, és igénybe vehesse a közművelődési szolgáltatásokat. Biztosítja a szabadidő eltöltésének hasznos és kulturált lehetőségét.

II. fejezet

Városlőd Község kulturális életének helyzetelemzése

2.§

- (1) Városlőd természeti környezete: a Bakony völgyében csodálatos természeti környezetben helyezkedik el, a 8-as főút főútról könnyen megközelíthető. Üdülési, turisztikai adottságai rendkívül jók, melyre a közművelődési feladatokat lehet építeni.
- (2) Társadalmi környezet: A község az elszegényesedés stádiumában van.

A helyi foglalkoztatottság:	10 %
Munkanélküliség:	15 %
Etnikai összetétel:	50-60 % német
	10 % cigány
	20-30 % magyar

- (3) Gazdasági környezet:

Településtörténeti adatok jelzik, hogy a község társadalmi-gazdasági életének alakulásában a történelem folyamán meghatározó jelentőségű volt a megyeszékhely Veszprémhez 22 km. Pápához 28 km és a későbbiek során a szomszédos Ajkához 13 km-re való közelsége. Így mindenkor településközi-piaci-, vagy munkahelyi- kapcsolatos jellemezték fenti városokkal. Másodlagos hatótényezőként ugyancsak jelen van Herend révén a Herendi Porcelángyár.

- mezőgazdasági termelés:
 - mezőgazdasági ipari és szolgáltató szövetkezet Városlód, József A. u. 5.
 - Négyszög Erdőbirtokosság, Városlód
 - Erdőbirtokosság Városlód, Kolostor u. 34.
 - Településen élők saját területen végzett mezőgazdasági tevékenysége

- üzemek:
 - Kókai Tömítéstechnikai Kft Városlód, Fenyves u. 7.
 - Lömann Gmk. (külterületen)
 - Fazüzem (külterületen)

- szolgáltatások:
 - Szentgáli Takarékszövetkezet Városlódi Kirendeltsége Városlód, Szabadság tér 1.
 - Magyar Posta Rt Városlódi Fiókja Városlód, Kossuth u. 25.
 - Lódiiker Bt. Városlód, Kolostor u. 54.
 - Keramika Városlód Kft Városlód, Kossuth u. 21.

- Kereskedelmi egységek:
 - Falu ABC Bt Városlód, Kossuth u. 143.
 - 105-ös sz. ABC (Sansz Bt) Városlód, Kossuth u. 127.
 - 108-as ABC Városlód, Veszprémi u. 8.
 - Hajnal Mezőgazdasági Termelő és Szolgáltató Kft Városlód-Újmajor
 - ÁDÁM Bt Városlód, Kossuth u. 120.
 - 101. sz. Élelmiszerbolt Városlód, Kossuth u. 106.
 - Vegyesbolt Városlód, Rózsa u. 15.
 - Vegyesbolt Városlód, Rózsa u. 26.
 - Fantázia Virágbolt Városlód, Szabadság tér 4.
 - Majolika Patika Gyógyszertár Bt Városlód, Kossuth u. 122.

- Vendéglátó egységek:
 - Kert Vendéglő Városlód, Kossuth u. 133.
 - Jégbüfé Városlód, Pápai u. 7.
 - Korcsma Városlód, Veszprémi u. 7.
 - Művelődési Ház-i Büfé Városlód, Szabadság tér 2.
 - Strand Büfé Városlód, Strandvölgy u.

Városlód Község vállalkozóinak listáját az 1. sz. melléklet tartalmazza.

- szellemi munka foglalkoztatási aránya
- közintézmények jellege:
 - egészségügyi intézmények,
 - oktatási, művelődési intézmények
 - idegenforgalmi intézmények

(4) Egyéb művi környezet:

a.) oktatás és kultúra intézményei:

- ÁMK (Német Nemzetiségi Általános Iskola és Óvoda, valamint Német Nemzetiségi Tájház)

- Művelődési Ház Városlőd, Szabadság tér 2.
- Könyvtár Városlőd, Béke u. 11.

b.) Egészségügy intézményei:

- Háziorvosi szolgálat rendelője Városlőd, Kossuth u. 131.
- Fogászati rendelő Városlőd, Béke u. 18.
- Anya-, Gyermekek- és Csecsemővédelmi Szolgálat épülete Városlőd, Béke u. 18.

b.) Közigazgatás:

Városlőd-Csehbánya Körjegyzőség (8445 Városlőd, Kossuth u. 143.)

c.) Közlekedés: vonat (Budapest-Szombathely)

A 8-as és a 83-mas számú főközlekedési utak találkozásánál fekszik, így autóbusszal is megközelíthető.

d.) idegenforgalom: Ijfúsági Tábor faház és kastélyszálló, mint szállás lehetőség

Ezen belül: kastélyépület: 15 fő (létesített, egész évben folyamatosan használható)
 faház 80 fő
 régi faház 20 fő részére biztosít szállást. (szezonális jellegű)

a.) Mezőgazdaság és az ipari infrastruktúrája

Elektromos ipari áram, vízellátás, telefon és gáz, valamint megközelítésükhöz közút jelenleg is biztosított.
 csatorna, hidak, utak folyamatban.

g.) településszerkezet

- település közigazgatási területe: 2.229 ha

Ezen belül: belterület 159 ha
 külterület 2.070 ha

A belterület közigazgatási területéhez viszonyított aránya 7,13 %-kal magasabb a megye községeinek átlagánál, s a városi értékek felé közelít. A belterületi lakossúsűrűség 9,14 fő/ha értéke ugyanerre utal.

- A település jellege: község
- A település típusa: falu

A falu életének szervezését és irányítását a lakosságot érintő alapellátási feladatok biztosítását Városlőd Község Önkormányzata végzi, mely Csehbánya Község Önkormányzatával Körjegyzőséget működtet a két település igazgatási, pénzügyi feladatainak bonyolítására és végrehajtására.

h.) A település demográfiai jellemzői.

Városlőd történelme során több krízisidőszakot élt át. A török hódítások idején elnéptelenedett, majd 1730 táján német telepesekkel újranepeste. A XX. század elején eléri a kivándorlási hullám, népessége megcsappan. A II. világháborút követően 1947-48-ban lakosságát a kitelepítés tizedeli meg. Ezt követően fejlődésére és társadalmára meghatározó hatást gyakorolt mind a mezőgazdaság kollektivizálása, mind a nehéziparra gyakorolt fejlesztéspolitika. Ezek megbolygatták egyrészt a

település önfejlődését, gazdaságát, másrészt mobilizálták a település lakosságát, napi-heti ingázásokkal, elköltésekkel a lokális települési társadalmat nyitottá változtatták.

Napjainkban, a korábbi társadalmi-gazdasági koncepciók megszűntét követően Városlőd társadalmi folyamatosan újranépesedik, az elvándorlás mérséklődésével, a visszaköltözésekkel, a kitelepítettek hazalátogatásával újfajta településfunkciók honosodnak meg. Ezek számára befogadóképző környezetet kell teremteni és ez ma a településrendezés legaktuálisabb feladata. A megye általános népességszám növekedésén belül Városlőd lakónépesség számának alakulása (fogyása) a megye községeivel hasonló mértékben alakult, tehát meghatározóan az országos, megye társadalmi folyamatok befolyása érvényesült. A település lakónépesség száma 1990-ben az 1960. évi népességszám 80,78%-ával a mélypontra került, s 1993-ban már lényegében konszolidálódott a helyzet, megállt a csökkentés (1990-ben 1454 fő, 1993-ban 1452 fő). Ennek figyelembevételével – ha a település népességbefogadó és megtartó képessége javul, számítani kell a népességszám növekedésére.

Lélekszám: 1434 fő

- Ezen belül: - kor szerinti megoszlás:
 - iskolás és időskorúak aránya 13 %
 - egyetemet, főiskolát végzettek száma 5 %
 - középiskolát végzettek száma 15 %
 - általános iskolát végzettek száma 90 %
- születések száma: 20-24
- házasságkötések száma: 5
- halálozás száma: 15
- elvándorlás: 5-10

i.) Gazdasági foglalkoztatás helyzete

- ipar 60
- mezőgazdaság 20
- szolgáltató tevékenység 5
- munkanélküliség aránya 15

j.) természetes és művi környezet

- település földrajzi adottságai: 2.§ (1) bekezdés tartalmazza.
- Tájhasznosítás: 1990-re az ún. állami tartalékkerületből 40 építési telek került kialakításra
A külterületen lévő mesterséges víztározókat a helyi horgászegyesület horgászati céljára hasznosította.
- Környezet és tájvédelem: Szemléletváltoztatás szükséges. A kommunális szemét elszállítása 1990-től biztosított, de gondoz okoz a folyékony hulladék jogszabályi előírásnak megfelelő szállítása.
- Közszolgáltató intézmények száma és lehetőségei: 2.§ (3) bekezdésében felsoroltak szerinti számnak megfelelő, a szükséges lakossági alapellátást biztosítják elfogadható, de nem a lakosság által kívántnak megfelelő szinten.
- Művelődési, kulturális és egyéb infrastruktúra : Művelődési Ház, könyvtár, Német Nemzetiségi Tájház az alapinfrastruktúrával rendelkezik. Várható 2-3 éven belül az intézmények belső gázfűtési feltételeinek megteremtése.

k.) Település jövőképe, a humánfejlesztés céljai:

Művelődési házat a képessé kell tenni olyan rendezvények, előadások lebonyolítására, amelyek a helyben élők életesélyeinek életminőségének javításához hozzájárulnak, például munkahely elvesztéséből adódó válságkezelés, egészségügyi szempontból prevenció fontosságára tudatosítás, kis családokon belüli ésszerű gazdálkodás ... stb.

Önkormányzat Településfejlesztési Terve:

Az aktuális módosításnál figyelemmel kell lenni arra, hogy a terv segítse elő és támassza alá a helyi gazdaság erőforrásainak feltárását, majd hasznosítását. Természetszerűen elsősorban a privatizáció és a kárpótlás során kialakult mező- és erdőgazdálkodási viszonyokat kell figyelembe venni azzal, hogy az erre alapozható elsődleges ffeldolgozó tevékenység feltételei visszatükröződhessenek.

Képzési feltételek:

A településen általános iskola működik.

Megfelelő jelentkezés esetén a Művelődési Házban lehetőség van:

- a gépjárművezetői engedély megszerzéséhez szükséges oktatások,
- nyelvtanfolyamok,
- kézművesfoglalkozások

szervezésére, valamint minden kezdeményezésnek a továbbképzés területén.

A *továbbtanulást* középiskolai és felsőoktatási szinten a közvetlenül környező városok (Veszprém, Ajka, Pápa), továbbá az ország területén található közép- és felsőoktatási intézmények biztosítják.

A helyben élők életesélyeinek, életminőségének növekedését az időszakosan egészségügyi és egyéb tájékoztatások szolgálják.

Művelődési intézmények fejlesztése: A művelődési intézmények a legszükségesebb alapellátást biztosítják, de elengedhetetlen állagmegőrzésük és a tárgyi, környezeti, és technikai feltételek színvonalasabbá, korszerűbbé tétele.

L.) Település kulturális adottságai:

Német nemzetiségi történeti ismeretei a településre vonatkozó adatai ismeretesek. Történetét Koppányi István nyugdíjas általános iskolai igazgató dolgozta fel megfelelő részletességgel „Városlőd története” címmel, mely könyv formájában 1991-ben jelent meg. Ezt megelőzően „Német Nemzetiségi Tájháza Városlőd” (1988-as kiadással) Dr. Lackovits Emőke, Koppányi István és Frey Mátyás összeállításával rövid, tömör kiadvány került megjelentetésre. 1996-ban „Városlőd” címmel faluismertető kiadvány jelent meg.

Művelődési hagyományai:

A Német Nemzetiségi Tájháza a helyi németiség szokásait, életmódját, öltözködését, bútorait, valamint napi használati tárgyait mutatja be a kezdetektől a II. világháború előtti időig. Az épület a hagyományos építkezést közvetíti jelenünk felé.

Település művelődéstörténete:

- Kulturális hagyományai

1347-ben Nagy Lajos király Városlődön a Karthausi szerzetesek számára kolostort alapított, ahol kódexmásoló és könyvkötő műhelyek is működtek. A kolostor pusztulása 1556-ban következett be az oszmán-török birodalom Magyarországot is elérő támadás miatt. 1760-61-ben a kolostor romjai fölött a gótikus templom átépítésével készült el a jelenleg is álló plébánia templom. A Karthausi kolostor feltárása jelenleg is folyik, mely kultúrtörténeti szempontból is kiemelkedő, mert ma ez Magyarországon az egyetlen karthausi kolostor, amely kiterjedésével is a legjelentősebb közép-európai kolostorok élén állt. Pusztulását követően a közös német-magyar történeti múlt jegyében épült újjá temploma, és működik jelenleg is. A kolostor feltárásával Városlőd idegenforgalmi jelentősége nő.

- Néphagyományai:

A község lakóinak 70 % német nemzetiségi, ezért a nemzetiséghez kapcsolódó hagyományok ápolása kiemelt szerepet kap. A városlódi Német Kisebbségi Önkormányzat egyik fő feladatának tekinti mind a nyelv, mind a nemzeti kultúra megőrzését, művelését és annak támogatását.

A német nemzetiség dalai, táncai, ma már az évente két alkalommal megrendezendő Sváb-bál is, továbbá a német nemzetiség nyelvének folyamatos őrzése (családokban, iskolában, óvodában). Eredeti szokások felelevenítése:

- Chriskindli járás karácsonykor,
- Népdalok gyűjtése, feldolgozása
- Egyházi énekek gyűjtése és éneklése rendszeresen miséken és temetéseken.
- Búcsúk megtartása (Anna és Mihály napi búcsúk)
- Szakrális szokások (Barka-Sonka és Búza-szentelés, Balázs áldás ...stb.)

Műemlékek és műemlék-jellegű épületek, értékek:

- Barokkos homlokzatú házak, napóra,
- Flórián-kápolna (a Városlódre települők magukkal hozták Szent Flórián kultuszát, tűz elleni védelemért fohászokdtak hozzá.)
- Római Katolikus Plébánia (1747-1750, főoltára 1761-ből való és országosan nyilvántartott műemlék)
- Római Katolikus Plébánia (1760-ban épült)
- Mária szobor (1845-ben már említés van róla)
- Hősök emlékművei (Karthausi kövekből épült 1938-ban)
- A jelenlegi általános iskola helyén 1791-ben már oskolaház állt.
- Kálvária (1859-ből)
- Anna kápolna (XVIII. századból)

m.) Jelenlegi közművelődési tevékenység gyakorlása

Hagyományápolás

A településen mint civil szervezet működik.

Múzeum Baráti Kör (múzeális tárgyi emlékek megőrzésével foglalkozik a hagyományörzés jegyében)

Városlóderért Községért Alapítvány

Együtt Gyermekünkért Alapítvány

Német Nemzetiségi Kulturális Egyesület (nemzetiségi kulturális hagyományok ápolására, gyűjtésére és a német nyelv magasabb színvonalon való elsajátítására szerveződött)

Horgászegyesület

Labdarúgó Egyesület

A Művelődési Ház a civil és társadalmi szerveződések temploma. E civil szervezetek a község előrelépését, fejlődését hivatottak szolgálni. A Német Nemzetiségi Kulturális Egyesület fontos szerepet tölt be a helyi közművelésben. Szerteágazó kulturális tevékenységet valósít meg, szoros együttműködéssel a Művelődési Ház vezetőjével, és a Német Kisebbségi Önkormányzattal. Megalakulása óta (1994) számos jelentős programot bonyolított le:

- Német Nemzetiségi találkozók,
- Partnerkapcsolati rendezvények évente több alkalommal is,
- Nyári német nyelvi táborok,
- Tánc tábor, amelyek az amatőr művészeti csoport fejlődését biztosítja.
- Kézműves mesterségek helyi hagyományok, szokások megismertetése a diákokkal,
- Kulturális turizmus (gyermekek és felnőttek számára belföldi és külföldi kirándulások és szereplések szervezése)

- Amatőr művészeti csoportok menedzselése (szereplési lehetőségek biztosítása, utaztatása, felszerelés, és egyéb költségek biztosítása)

III. fejezet

A közművelődési rendelet célja

3.§ Kiemelt célok

- 1.) A közösségi művelődéshez méltó, esztétikus környezet és infrastruktúra biztosítása. (Folyamatosan a Művelődési Ház rekonstrukciója a költségvetés függvényében, pályázati lehetőségek kihasználása, saját rész biztosítása.)
- 2.) A lakosság élet- és munkaképességének növelése, válságkezelési technikák fejlesztése. (Egészségmegelőzés céljából pld. Cukorbeteg klubja, minden korosztály számára előadások, tréningek szervezése.)
- 3.) Képességfejlesztő lehetőségek biztosítása, humán erőforrás fejlesztése
- 4.) A közművelődési közösségi színterek és a településen működő civil szervezetek együttműködésének összehangolása.
- 5.) Az önkormányzatnak mint fenntartónak a szakmai és finanszírozási alapelveket tartalmazó feladatok meghatározása.
- 6.) A kultúralt örökség megőrzése érdekében a feladatok meghatározása és a közreműködő intézmények tevékenységének szabályozása.
- 7.) A (település) Városlőd hagyományainak ápolása, helytörténeti, honismereti mozgalom fejlesztése, hagyományörző közösségek működtetése, együttműködése. Múzeum Baráti Kör, Kulturális Egyesület, Templom Alapítvány, Városlődért Alapítvány, Horgászegyesület és Művelődési Ház szoros együttműködése. A helyi társadalom kiemelkedő közösségei, személyiségei szerepének növelése, a lokálpatriotizmus, a „gazdatudat”, a helyi értékek védelmének erősítése, a település-, környezetvédő, természetbarát közösségek szervezése, támogatása, helyi alapítványok, kitüntetések, díjak alapítása.
- 8.) Az ifjúság kulturális életének fejlesztése, művelődési kezdeményezéseinek segítése, az időskorúak közművelődési lehetőségeinek, közösségi életének támogatása
- 9.) Az ünnep örömeinek gazdagítása, amatőr művészeti körök, műhelyek, alkotótáborok létesítése, segítése, kiemelkedő tehetségű helyi alkotók erkölcsi támogatása, szórakozási és közösségi igények kielégítése a lehetőségek szerint.
- 10.) A nyilvános könyvtári ellátás működésének és fejlesztésének meghatározása.
- 11.) A városlődi kisebbségi kultúra megismertetése, gazdagítása, a kisebbségek hagyományainak gondozása, fejlesztése.
- 12.) Civil közösségek együttműködésének ösztönzése, segítése és koordinálása.
- 13.) Városlőd természeti, környezeti, kulturális, közösségi értékeinek közismertté tétele, falunapok, kiállítások rendezése.
- 14.) Wiesthal testvértelepüléssel meglévő partnerkapcsolat továbbfejlesztése mind kulturális, mind egyéb más téren (csereüdültetés, nyelvi táborok, egymás kultúrájának mélyebb megismertetése, alkalomszerű közös rendezvények a szabadidő hasznos eltöltésére).
- 15.9 Helyben megszerkesztendő újság és Kábel televízió keresztül a lakosság aktuális tájékoztatása Városlőd kulturális életéről, lehetőségeiről, adott esetben környező településeken és városokban megrendezésre kerülő kulturális rendezvényekről.

IV. fejezet

Közművelődési feladatok ellátásának keretei, valamint finanszírozási formái

4.§

- (1) Városlőd községben a közművelődési feladatok a Művelődési Ház és a Községi Könyvtár látja el, mint részben önálló gazdálkodású közművelődési „intézmény” (szakfeladat)

- (2) A helyi önkormányzat együttműködési megállapodást köt a közművelődési tevékenységet ellátó civil szervezetekkel

5.§

- (1) Városlőd Község Önkormányzata a kulturális és közművelődési tevékenység végzéséhez szükséges személyi feltételeket a mindenkor hatályos jogszabályban meghatározott szinten biztosítja. Az ehhez kapcsolódó létszámkeret tárgyévi költségvetési rendeletében állapítja meg.

6. §

- (1) A közművelődést ellátó nem önállóan gazdálkodó intézmények pénzügyi és gazdasági feladatait Városlőd-Csehbánya Körjegyzősége látja el.

7.§

- (1) A művelődési ház és a Könyvtár működéséhez szükséges fedezetet Városlőd Község Önkormányzata tárgyévi költségvetési rendeletében biztosítja.

Az önkormányzat teljes mértékben támogatja:

- az épületek fenntartási költségeit,
- lakossági igénybevétel idejére a működtetési feltételeket,
- a kinevezett szakemberek, illetve kisegítő dolgozók illetményét és az amatőr együttesek betanítását végző szólamvezetők, táncoktatók tiszteletdíját.
- a Sváb-bál költségeit a Művelődési Ház igazgatója biztosítja a rendezvény bevételeiből (önköltséges).
- az adott művelődési forma közvetlen kiadásait (előadói díj, foglalkozásvezetők díja)
- Teleház program megvalósításához, pályázaton való részvételéhez saját rész biztosítása, Képviselő-testületi döntés alapján.

8.§

- (1) A közművelődési feladatok ellátásához az éves munkatervet a Művelődési Ház igazgatója készíti el a tárgyév november 30-ig, majd jóváhagyás céljából a Képviselő-testület elé terjeszti tárgyév december 15-ig.

Záró rendelkezések

9.§

- (1) Ezen rendelet kihirdetésének napján lép hatályba.
Kihirdetésének napja. 1998. december 16.

Városlőd, 1998. december 15.

Pintér Károlyné
polgármester

Fülöp Lajosné
körjegyző